

Stichting Nationaal Landschap

Middag-Humsterland

Aan het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier
Postbus 100
9350 AC Leek

Datum: 2 november 2020

Onderwerp: Landschappelijke kwaliteiten Middag-Humsterland

Geacht College,

U hebt in uw brief van 7 april 2020 ten aanzien van de demping van de karakteristieke sloot bij Niehove aangegeven dat het van belang is dat het “waardevolle slotenpatroon een goede bescherming verdient en dat een frequente monitoring hiervan op zijn plaats is”. De gemeente en provincie zijn derhalve voornemens te komen tot een nul-situatie met afstemming van de gemeentelijke en provinciale kaarten en op basis hiervan een twee-jaarlijkse monitoring met inbegrip van handhaving uit te voeren.

Wij als Stichting Nationaal Landschap Middag-Humsterland verwelkomen dit initiatief van harte en willen hieraan met deze bijdrage, waarin wij onze gedachten en wensen tot uitdrukking brengen, gaarne meewerken.

Uitgangspunt

In 1998 werd het Convenant voor het beschermen van het slotencasco van Middag-Humsterland gesloten tussen de gemeenten Zuidhorn en Winsum, de provincie, de Dienst Landelijk Gebied, het Waterschap, de Natuur- en Milieufederatie Groningen en het LTO. De kern van dit convenant is dat de onregelmatige verkaveling en de natuurlijke laagten de unieke karakteristieke waarden van dit landschap vormen.

In het Convenant werd tevens onderscheid gemaakt tussen blauwe sloten (te handhaven) en zwarte sloten (onder voorwaarden uitwisselbaar). De bescherming van de sloten en het reliëf rondom de natuurlijke laagten werd juridisch vastgelegd in de bestemmingsplannen buitengebied van de gemeenten Winsum en Zuidhorn op basis van de omgevingsverordening van de provincie Groningen en is thans vigerend beleid. Het convenant is in 2005 door de partijen herbevestigd.

Waar staan we nu?

Zoals boven opgemerkt verwelkomen wij de uitvoering van een nul-meting. Wij hebben als Stichting de handhaving van de afspraken sinds 2005 geanalyseerd op basis van Google Earth foto's. Uit de bijgevoegde kaarten blijkt dat, met uitzondering van een viertal gedempte slootgedeelten, de blauwe en zwarte sloten goed worden gehandhaafd. Het is ons niet duidelijk of deze dempingen hebben plaatsgevonden met of zonder vergunning. Het is in elk geval een compliment waard in de richting

van de landeigenaren dat de afspraken zijn nagekomen. Overigens blijven we van mening dat de karakteristieke sloot ten noorden van Niehove ten onrechte is gedempt.

Wij vragen ook nadrukkelijk aandacht voor de natuurlijke laagten. In het kader van de bestemmingsplannen zijn ze beschermd. Dit is een aandachtspunt in het kader van het verdere monitoring.

De beschermde sloten worden door de landbouw vaak als een beperking in de bedrijfsvoering gezien. Ze bieden echter ook kansen. Veel beschermde sloten zijn restanten van oude geulen. Plaatselijk komt in deze sloten nog kwelafhankelijke vegetatie voor die gevoed wordt door stromen vanuit de ondergrond. Behalve de grote cultuurhistorische waarde is een beschermde sloot in potentie ook de drager van *biodiversiteit*. Inmiddels is het *Deltaplan Biodiversiteitsherstel* gelanceerd. Dit is een gezamenlijke activiteit van natuurorganisaties, LTO, wetenschap, RABO-bank en zuivelproducenten (onder andere Friesland Campina). Het Deltaplan hanteert inmiddels een *biodiversiteitsmonitor*. Boeren die bijdragen aan biodiversiteit kunnen op basis van deze monitor een hogere melkprijs verkrijgen.

Wat stellen wij voor?

Zoals boven gesteld zijn wij zeer ingenomen met het initiatief van uw college te komen tot een goede bescherming van het slotenpatroon en een frequente monitoring van de staat hiervan.

Wij grijpen deze gelegenheid aan om een en ander in een breder kader te plaatsen en stellen derhalve het volgende voor:

1. Convenant

Het Convenant uit 1998/2005 te bevestigen c.q. te actualiseren in het kader van de nul-meting en de nieuwe situatie in Middag-Humsterland, o.a. de gemeentelijke herindeling, de Gebiedsvisie en de ingestelde Gebiedsraad, met in achtneming van het bovengenoemde waarin ook de doorwerking naar de regelgeving in de Omgevingswet zeker wordt gesteld.

2. Monitoring

De rapportage van de twee jaarlijkse monitoring te delen en bespreken met de Gebiedsraad en zo nodig afspraken in het kader van het Convenant aan te verduidelijken. Wij bevelen aan om ook de beschermde natuurlijke laagten in het monitoren te betrekken. Wij als Stichting bieden onze expertise aan.

3. De biodiversiteitsmonitor

Door een gezamenlijke inzet van alle bij Middag-Humsterland betrokkenen ernaar streven om de beschermde sloten onderdeel te laten worden van de *biodiversiteitsmonitor*.

4. Nationaal Landschap

Middag-Humsterland is het enige nationale landschap dat de provincie Groningen rijk is. De gemeente moet deze aanwijzing omarmen en uitdragen in het gemeentelijke beleid op alle niveaus ook b.v. in relatie tot toerisme en recreatie en moet er ook op aandringen dat de provincie zijn verantwoordelijkheid in dit verband (weer) oppakt.

5. Landschapsvisie

Er is behoefte om de karakteristieke elementen die de (inter)nationale waarde van Middag-Humsterland bepalen in samenhang te zien en te beschermen. We verwachten dat de door de Gebiedsraad op te stellen Landschapsvisie dit zal verwoorden en hopen dat deze Landschapsvisie zijn doorvertaling vindt in gemeentelijk en provinciaal ruimtelijk beleid.

Het bestuur en de Raad van Advies van de stichting Nationaal Landschap Middag-Humsterland,

Jens Enemark, voorzitter;

Kuno Binnendijk, secretaris;

Gerben Mulder, Martin Clobus, Ben Westerink, Leonie van Putten, Wim Boetze

Raad van Advies

Prof. dr. ir. Theo Spek, Hoogleraar Landschapsgeschiedenis, Hoofd Kenniscentrum Landschap, RUG;

dr. Annet Nieuwhof, Postdoc onderzoeker Terpencentrum, Instituut voor Archeologie, RUG;

dr. ir. Erik Meijles, Docent, onderzoeker geografie van de natuurlijke omgeving, Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, RUG;

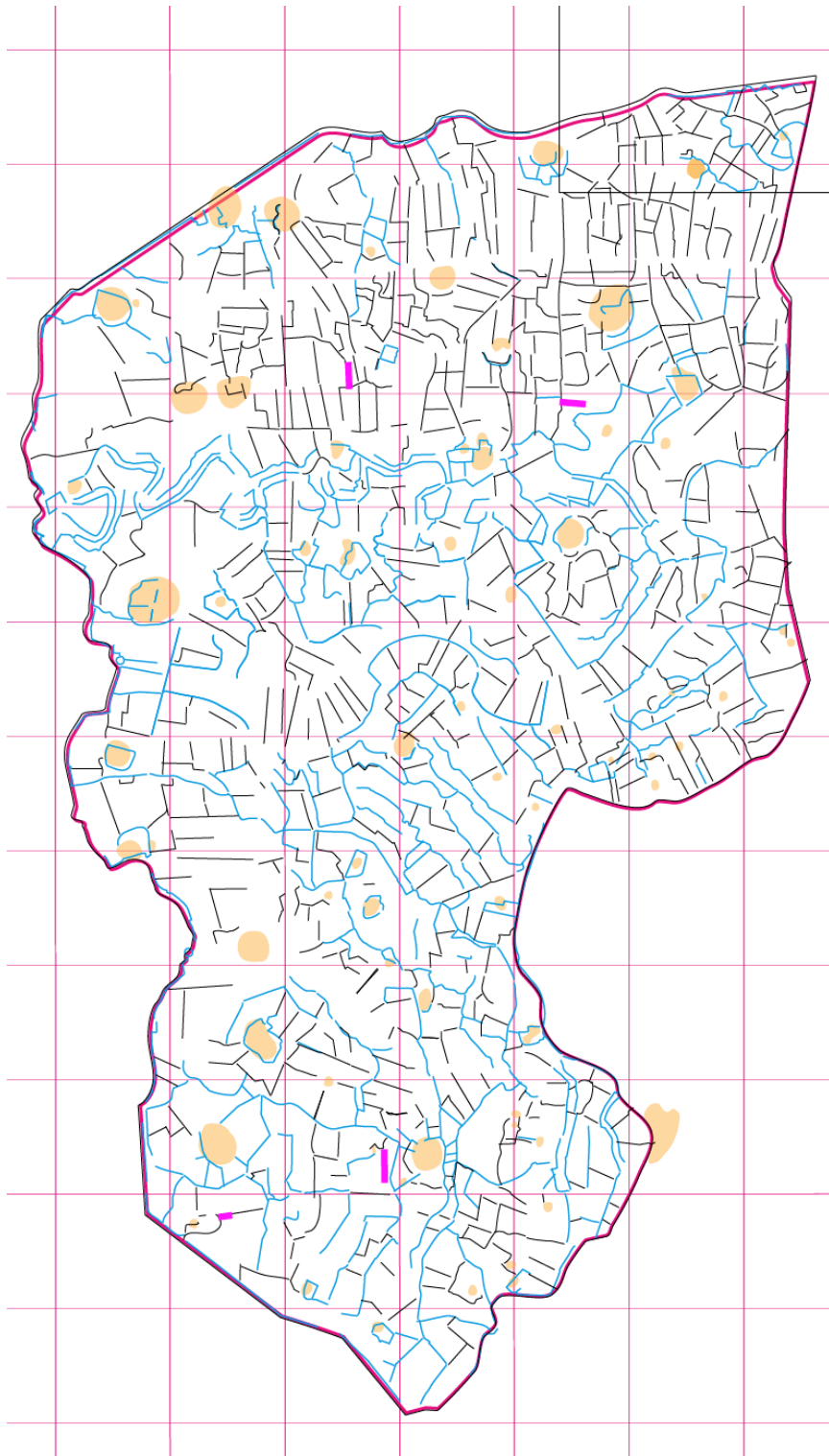
ir. Theo Hoek, directeur Libau

Bijlagen:

1. Dempingen van karakteristieke sloten vanaf 2006
2. Dempingen van niet karakteristieke sloten vanaf 2006

cc. Gedeputeerde Staten van de Provincie Groningen
Gebiedsraad Middag-Humsterland
Natuur- en Milieufederatie Groningen

Dempingen van karakteristieke sloten vanaf 2006 (in paars aangegeven, in totaal vier slootstukken)

Dempingen van niet karakteristieke sloten vanaf 2006 (in rood aangegeven)

